

Ruimtelijke impressie
(collage) 'The Urban Sponge'
in plattelandscontext.

Bewerkt van (1) Mutti Ex Machina, LAAV
website, door L.A. Vassiliou et al., 2016,
opgehaald van <http://www.laav.nl/mutti-ex-machina/> en (2) Kristiansand, RVArch website,
door M. Benedetti et al., 2016, opgehaald van
<https://www.rvarch.eu/kristiansand>

Het stedelijk META

Op de Werelddag voor stedenbouw werd op 16 november 2017 de jaarlijkse VRP-afstudeerprijs uitgereikt. Met deze prijs wil de VRP innovatieve en creatieve eindwerken in de kijker zetten en de makers ervan de mogelijkheid bieden hun werk aan de vakwereld te tonen.

Er waren ditmaal verschillende genomineerden die hoge ogen gooiden bij de jury. Maar uiteindelijk was het Dimitri Voordeckers (KU Leuven) die de prijs in ontvangst mocht nemen voor zijn eindwerk **Stedelijk metabolisme als ruimtelijke ontwerptool voor de optimalisatie van watercycli – case study Leuven.**

BOLISME

als tool voor het ontwerp en beheer van watercycli

De jury loofde de manier waarop de auteur het natuurlijke en het stedelijke watersysteem kwantitatief en ruimtelijk in beeld brengt en ze vervolgens aan mekaar verknoopt. Hij komt daarmee tot beloftevolle voorstellen waarbij het teveel aan water in het natuurlijke watersysteem wordt gebruikt voor het aanvullen van het stedelijke watersysteem. De jury vond de methode die hij hanteert zeer verdienstelijk op academisch niveau en meent dat erop kan worden verder gewerkt om het stedelijke metabolisme in zijn globaliteit in kaart te brengen en als basis te gebruiken voor stedelijk ontwerp. (KR)

DIMITRI VOORDECKERS [ARCHITECT - RUIMTELIJK PLANNER]

De ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen resulteerde in het ontstaan van de zogenaamde 'nevelstad', een ruimtelijke conditie waarbij de grens tussen open en bebouwde ruimte steeds meer vervaagt. Binnen het hedendaagse planningsdiscours blijkt het echter moeilijk om grip te krijgen op deze complexe ruimtelijke context. Niet enkel de verdere ontwikkeling van kennis over de nevelstad, maar ook de zoektocht naar nieuwe ontwerpmethoden die de complexiteit van dit gebied kunnen vatten, blijft aan de orde. Deze vaststelling vormde het vertrekpunt voor ons masterproefonderzoek (KU Leuven-Faculteit Architectuur-master in de stedenbouw en de ruimtelijke planning)¹, waarin we de potenties van het 'stedelijk metabolisme' als analyse- en ontwerpinstrument verkenden. De toepassing van de principes van het stedelijk metabolisme op het Vlaamse watersysteem leidde alvast tot nieuwe inzichten voor een alternatieve benadering van het waterbeheer in nevelstad Vlaanderen.

Stedelijk metabolisme

Het stedelijk metabolisme is ontstaan als een instrument om verstedelijkte landschappen te analyseren aan de hand van stoffstromen (o.a. water, energie, voedsel, biota,...). Deze methode resulteert vaak in nieuwe inzichten in de werking en ontwikkelingsmogelijkheden van stedelijke processen. Het concept werd ongeveer 50 jaar geleden voor het eerst gebruikt, toen Wolman

¹ Onder leiding van promotor Hans Leinfelder en copromotor Erik Rombaut

de verschillende stromen van energie, water, materialen en afval in kaart bracht voor een hypothetische Amerikaanse stad. Sindsdien werd slechts een beperkt aantal onderzoeken gevoerd². Recente initiatieven, geïnspireerd door de Internationale Architectuurbiënnale Rotterdam in 2014, wijzen op een heropleving van het stedelijk metabolisme binnen de ruimtelijke planning. Ontwerpbureaus zoals FABRIC en SuperUse zetten hierbij sterk in op de analyse en visualisatie van stedelijke stoffstromen. De voorbije jaren trachtte een aantal studies het stedelijk metabolisme in beeld te brengen voor Rotterdam (2014), Brussel (2016) en Antwerpen (2017), terwijl de implementatie van het concept binnen de ruimtelijke planning toch echt niet vanzelfsprekend is: de abstracte weergave van stedelijke stoffstromen vormt voor ruimtelijk planners vaak nog een struikelblok. De grafische vertaalslag van deze stedelijke stoffstromen was dan ook een belangrijk aspect binnen het masterproefonderzoek. Door vooral sterk in te zetten op de grafische weergave van stoffstromen, probeert het onderzoek het stedelijk metabolisme te optimaliseren tot een instrument dat bruikbaar is voor ruimtelijk planners. Daarnaast wilde het eindwerk ook de potenties van het stedelijk metabolisme als ontwerpinstrument laten zien.

De watercycli in Leuven in beeld

Het masterproefonderzoek focuste vooral op water. Water is immers een van de belangrijkste en grootste stoffstromen in het

² Samengevat in Kennedy et al., 2007